Milé mladé čitatelky a mladí čitatelia,
vonku to teraz nie je vždy ideálne na hranie. Tma prichádza skoršie než počas leta a sychravé chladné počasie nás poháňa do teplých domovov. Zima je však aj časom očakávania Vianoc, vianočných prázdnin a dní, kedy hry a knihy dokážu prekonať nepohodu počasia. A ak náhodou napadne sneh, tak sánky a snehuliaci musia byť. No aj po dobrej sánkovačke sa predsa radi zohrejeme doma. A preto je vhodné mať doma v zásobe dobré knihy. V Knižnici Juraja Fándlyho na to myslíme po celý rok a aj pred Vianocami sme pre vás pripravili množstvo nových a skutočne zaujímavých kníh. Čakajú tu na vás. Keď si ich prídete vyzdvihnúť a budete ich doma čítať, môžete im rozpovedať, čo najkrajšie ste zažili pri samotnom čítaní alebo počas Vianoc. Prirodzene, budeme radi, ak sa o to podelíte aj s nami a poviete nám, ktorá kniha sa stala pre vás najvzácnejšou.
My sme vám k Vianociam okrem nových kníh pripravili aj darček v podobe ďalšieho čísla časopisu Čaruška. Veríme, že vám otvorí dvere do čarovného sveta vo vašej blízkosti. A dúfame, že vás v mnohom inšpiruje a obohatí.
Prajem vám v mene celej našej obnovenej knižnice nielen fantastické zážitky z čítania, ale aj nádherné chvíle prežité spolu so svojimi najbližšími počas Vianoc. Po skončení vianočných prázdnin nás čaká nový rok 2026. Želám vám, aby bol plný dobrodružstiev, objavovania a nových priateľstiev v škole alebo v našej knižnici, kde sa vždy na vás veľmi tešíme. Už teraz okrem skvelých kníh máme pre vás vymyslené aj zaujímavé a veselé podujatia, ktoré vám určite naplnia dni nového roka radosťou, hrou i poznaním. Teším sa na chvíle, ktoré spoločne prežijeme, milé mladé čitatelky a mladí čitatelia.

Pavol Tomašovič
riaditeľ Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave

ZVYKY V PREDVIANOČNOM A VIANOČNOM OBDOBÍ

Adventný veniec
Počas adventu nám domácnosti skrášľuje prírodný veniec okrúhleho tvaru, na ktorom postupne zapaľujeme sviečky počas štyroch adventných nedieľ. Ich zapaľovanie symbolizuje rastúce svetlo a nádej s blížiacimi sa Vianocami.

Adventný kalendár
Mimoriadne obľúbený adventný symbol u detí s 24 okienkami, ktoré prinášajú každý deň od 1. decembra až po Štedrý deň malú sladkú radosť v podobe čokoládky.

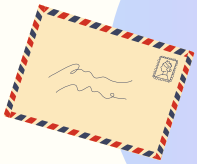
Mikuláš
Večer 5. decembra si deti čistia topánky a dávajú ich na okno, aby ich nasledujúci deň ráno čakalo prekvapenie od svätého Mikuláša. Mikuláš spolu s anjelom a čertom odmení dobré deti sladkosťami či ovocím.

Pečenie a zdobenie medovníkov
Vytvára vianočnú atmosféru vďaka vôni medu a prísad. Zdobenie zahŕňa rôzne techniky, od jednoduchého natierania bielkovou polevou po zložitejšie vzory. Svoju šikovnosť a kreativitu pri zdobení môžu naplno využiť deti.

List Ježiškovi
Pomerne moderná, ale už obľúbená predvianočná činnosť, pri ktorej deti píšu a kreslia svoje želania a túžby. Svoju obálku následne odošlú na adresu Ježiško, 999 99, Slovensko. Aj keď tento zvyk spojený s darčekmi, symbolizuje aj radosť, očakávanie a vianočnú atmosféru.

Zdobenie vianočného stromčeka

Tradícia obľúbená deťmi, pri ktorej je často však účastný každý člen domácnosti. V súčasnosti je vidieť návrat k prírodným stromčekom, na ktoré sa vešajú pestré ozdoby a svetielka. Termín stavania stromčeka je v každej rodine iný, väčšinou to je tesne pred Vianocami.

Pôst na Štedrý deň

Stará tradícia, ktorá trvá až do začiatku štedrovečernej večere. Počas dňa je zvykom jesť bezmäsité jedlá a celodenný pôst má symbolizovať očistenie. A hovorí sa, že ten, kto vydrží, večer uvidí "zlaté prasiatko".

Oblátky s medom a cesnakom

Na Štedrý deň sa práve oblátky s cesnakom jedia ako prvé. Cesnak symbolizuje zdravie a med dobrotu po celý budúci rok. Hlava rodiny potrie oblátku medom a cesnakom, rozlomí ju podľa počtu členov rodiny a následne podelí. V niektorých rodinách sa pred večerou robí aj krížik s cesnakom a medom na čelo.

Krájanie jabĺčka

Štedrovečerný zvyk, pri ktorom sa prekrojí jablko a podľa tvaru hviezdy alebo kríža v jeho strede sa veští zdravie a šťastie rodiny na ďalší rok. Po prekrojení symbolizuje hviezda súdržnosť a zdravie rodiny a kríž chorobu.

Rybacia šupina

Zvyk spojený so symbolom hojnosti a bohatstva. Počas štedrovečernej večere sa šupiny z kapra ukrývajú pod tanier, aby priniesli do rodiny dostatok peňazí v nasledujúcom roku. Jednu šupinu si preto zvyknú ľudia schovávať aj do peňaženky.

Štedrá večera

Vo väčšine prípadov sa začína Štedrá večera spoločnou modlitbou. Okrem medu, cesnaku, oblátok, jablka a orechov nesmú na vianočnom stole chýbať tradičné jedlá. V závislosti od regiónu to je kapustnica, šošovicová, fazuľová alebo hrachová polievka a najčastejšie to je vyprážaný kapor s majonézovým zemiakovým šalátom.

Rozbaľovanie darčekov

Pre deti jednoznačne najočakávanejšia chvíľa Vianoc, kedy si pod vianočným stromčekom nájdu darčeky, ktoré si želali, a aj tie, o ktorých ani nesnívali.

Polnočná omša

Je to tradičná bohoslužba, pri ktorej si ľudia pripomínajú narodenie Ježiša Krista. Atmosféru v kostole umocní na záver spievaná pieseň Tichá noc, svätá noc. Spieva sa totiž v tme, iba pri svietiacich vianočných stromčekoch.

Koledovanie

Tradičný ľudový zvyk spojený s Vianocami, pri ktorom koledníci chodia po domoch a spievajú, vinšujú radosť, šťastie, zdravie, pokoj a hojnosť. Za svoju koledy dostávajú odmenu, napríklad sladkosti alebo koláče.

Pripravila Terézia Kozmálová

ORFFOVE NÁSTROJE

Milé deti, predstavte si, že by ste si mohli vytvoriť vlastný orchester so zábavou. Presne tak funguje svet Orffových nástrojov! Sú to pestré, jednoduché a veľmi zábavné hudobné nástroje, ktoré vymyslel hudobník a učiteľ **Carl Orff**. Každé dieťa má v sebe rytmus a tieto nástroje rozvíjajú jeho zmysel pre rytmus. Orffove nástroje sú špeciálne vytvorené tak, aby ich zvládol každý – aj ten, kto ešte nevie čítať noty. Sú jednoduché, bezpečné, ľahké na ovládanie a znejú krásne, aj keď na nich hráte prvýkrát. Tieto nástroje udávajú tempo a robia hudbu živou. Patrí sem:
Triangel - bicí hudobný nástroj z oceľovej guľatiny. Tvorí ho kovová tyčinka zahnutá do trojuholníka s oblými vrcholmi. Jeden vrchol je rozdelený kvôli lepšej rezonancii. Pri hre sa ťuká s oceľovou paličkou a dĺžka tónu sa reguluje tlmením prostredníctvom prstov. Vhodný je najmä pre latinsko-americkú hudbu.

Djembe (džembe) bubon – pôvod djembe pochádza pochádza z kmeňa Malinkov (Mali, Afrika). Djembe sa zaraďuje do bubnov pohárikovitých a vyrába sa v rôznych veľkostiach. Telo tvorí drevo vyrobené z kmeňa stromu a je ručne vytesané a vydlabané z jedného kusa dreva a vznikne tak okrúhly symetrický korpus. Koža na djembe zohráva podstatnú úlohu. Kožu z antilop vystriedala kozia alebo ťavia koža. Namočená mokrá koža sa zamokra naťahuje na djembe pomocou kovových obručí a povrazu. Nadbytočná koža sa po obvode odreže. Každá koža má svoj charakteristický zvuk, ktorý je daný jej hrúbkou. Tenšia koža má tenší tón a netreba ju tak dopínať ako hrubšiu kožu.

Kastanety sú drobné, ale veľmi výrazné rytmické nástroje. Tvoria ich dve malé „mušličky“ z dreva, ktoré sú spojené šnúrkou. Keď ich držíte v ruke a rýchlo zatvárate a otvárate, vydávajú typický praskavý zvuk klik.
Ozvučné drievka (drevené paličky) patria medzi najľahšie Orffove nástroje. Sú to dve hladké paličky, vyrobené z dreva alebo bambusu, ktoré ťukáte o seba. Výsledkom je jasný, zvonivý tón ťuk-ťuk, ktorý počuť aj cez celý orchester. Sú skvelé na učenie základného rytmu. Môžeš s nimi udávať tempo, napodobňovať zvuky okolia, alebo dokonca tvoriť vlastné rytmické hry. Sú jednoduché, ale pritom pre hudbu nepostrádateľné.

Xylofón je jeden z najobľúbenejších Orffových nástrojov, pretože vyzerá aj znie ako malý hudobný zázrak. Je vytvorený z viacerých farebných drevených líšt, z ktorých každá má iný tón. Keď po nich prejdete paličkou, rozozvučia teplým, príjemným zvukom tón, ktorý je ako hudobná dúha. Hrá sa jednoducho – stačí trafiť lištu a zvuk sa o teba postará. Dokážete zahrať melódie už po pár minútach. Xylofón učí rozlišovať tóny, vytvárať piesne a zároveň prebúdza fantáziu. Nie sú potrebné skúsenosti, podporujú Vašu tvorivosť, nakoľko môžete vymýšľať melódie podľa seba a navyše sú aj zábavné.

Tamburína je malý, ale veľmi výrazný perkusný nástroj, ktorý dokáže rozžiariť každú pesničku. Vyzerá ako okrúhly rám s blanou alebo bez nej, po okraji má kovové pliešky – cinkátka. Keď na tamburínu udierate rukou alebo ňou zatrasiete, ozvú sa malé zvončeky, ktoré vytvoria radostný zvuk cink-cink-cink! Tamburína dodáva rytmu iskru, štipku zábavy a okamžite vytvorí veselú atmosféru.

Orffove nástroje sú obľúbené v školách po celom svete. Deti ich milujú, pretože sa pri nich cítia slobodne.

V hudobnom oddelení Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave využívajú hru na Orffových nástrojoch všetky deti v sprievode klavíra a preto môže byť muzikantom úplne každý. Nejde o súťaž, nejde o to, kto hrá lepšie, ale ide o radosť, fantáziu a spoločné tvorenie.

Orffove nástroje dokazujú, že hudba nie je len pre hudobníkov – hudba je pre každého, kto má chuť tvoriť. Stačí vám bubon, dve paličky, xylofón alebo dokonca len vaše ruky a nohy. Každý tón, každý ťuk a každý klik môže byť začiatkom novej piesne, ktorú ešte nikdy nikto nepočul.

Pripravila Alena Vozárová

TIPY NA ČÍTANIE

Pre deti 4+

Luisa Schauenberg
O žabiakovi, ktorý chcel plávať v zime

Knižka pre malých čitateľov a čitateľky, ktorí si chcú prečítať veselý príbeh o malom žabiakovi. Ten si obliekol plavky, nasadil potápačské okuliare a rozhodol sa, že si vo veľkej zime ide zaplávať. Jeho dopad po odraze od brehu bol však tvrdý, keďže rybník bol zamrznutý. Žabiak tomu nerozumel, čo sa deje. Našťastie mu však ďalšie zvieratká vysvetlili, že to je v tomto ročnom období normálne a dokonca mu predviedli, že namiesto plávania môže robiť iné super činnosti. Kniha ponúka aj zaujímavé informácie o tom, ako zvieratá prežívajú v zime hibernáciu.

Pre deti 4+

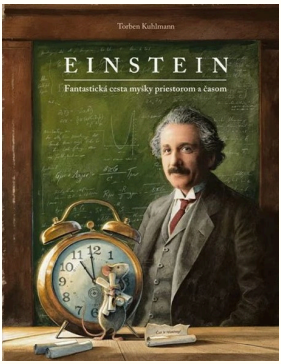
Kate Gardner, Ossi Saarinen
Ako sa hľadá líška

Kniha vyzdvihuje hlboké puto medzi zvieratami a ľuďmi. Nádherná obrázková kniha, v ktorej sú líšky zasadené do imaginárneho putovania rôznymi ročnými obdobiami a ekosystémami. V príbehu sa dostanete na lúku, k rybníku, ale aj do zimného lesa. O líškach sa dozviete množstvo zaujímavých faktov.

Pre deti 5+

Torben Kuhlmann

Einstein. Fantastická cesta myšky priestorom a časom

Vtipný príbeh o myške, ktorá sa kvôli tomu, že zmešká najväčší syrový festival na svete, rozhodne vrátiť v čase. Vďaka pomoci myšieho hodinára a množstva šikovnosti sa jej to aj napokon podarí. No čo ak svoj cieľ minula o osemdesiat rokov? V tomto prípade jej už môže pomôcť jedine švajčiarsky fyzik, ktorý naše chápanie priestoru a času úplne zmenil. Albert Einstein.

Pre deti 6+

Johny Salónka

Mica (Dobrodružstvá mačiek z Liptovského Hrádku)

Knižka z prostredia Liptovského Hrádku s 25 krátkymi mačacími príbehmi. Opisuje ich Zuzka, ktorá sem chodí na prázdniny a občas so sebou zoberie aj päťročného pudlíka Tima. V jej príbehoch stretneme Micu a jej mačiatko či bieleho kocúrika Ťuťa. Ako dopadne ich zoznámenie? To nám v knižke prezradí Zuzka.

Pre deti 6+

Eliseo García Nieto

Polárne zvieratá - Fascinujúci svet v krajine snehu a ľadu

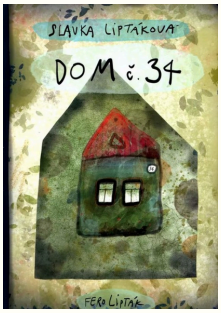

S knižkou, ktorá má krásne ilustrácie, spoznáte vzdialené polárne svety a ich úžasných obyvateľov, ktorými sú rôzne druhy cicavcov, rýb a vtákov. Takisto ľadovú scenériu, more a biele pláne stále pokryté snehom. Táto kniha ťa oboznámi s náročným životom živočíchov v tomto nehostinnom prostredí severného a južného pólu.

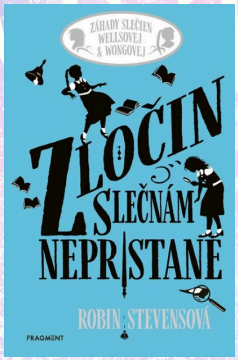
Pre deti 7+

Slávka Liptáková

Dom č. 34

Dom č. 34 je príbehom o dvoch bratoch, pozemku, kde žiaden dom nestojí a tajomnom človeku, ktorý zanechá obyvateľom ulice šifrovanú správu, ktorá vyjadruje jeho túžbu po niečom. Ľudia sa to snažia rozlúštiť a túžba tak uvedie všetkých do pohybu. Nakoniec, možno práve to je našou povinnosťou, pomáhať si navzájom v plnení našich túžob a snov. Kniha tak nie je len o domčeku, ktorý sa nestavia, ale o nádeji patriť k miestu či k ľuďom.

Pre deti 11+

Robin Stevens

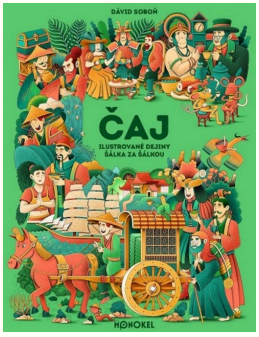
Zločin slečnám nepristane

Na internátnej škole sa nedeje nič výnimočné. Hazel a Daisy si však založia tajný detektívny spolok. Hazel v telocvični nájde bezvládne telo slečny Bellovej. Lenže keď sa na miesto činu onedlho spolu s Daisy vráti, tela už niet. Pre detektívnu dievčenskú dvojicu tak nastáva niekoľko úloh. Treba nielen nájsť páchateľa, no hlavne dokázať všetkým ostatným, že sa zločin ozaj stal, keďže na prvý pohľad to tak vôbec nepôsobí.

Pre deti 13+

Dávid Soboň

Čaj - Ilustrované dejiny šálka za šálkou

V zaujímavej a poučnej knižke sa dozviete, že čajom nie sú hocijaké bylinky zaliate horúcou vodou, ale že čaj je v skutočnosti len jeden. Ten pochádza z lístkov rastliny čajovníka. V tomto ilustrovanom sprievodcovi autor píše o fascinujúcom procese, kým sa táto nenápadná rastlinka dostane do horúcich šálok po celom svete.

Pripravila Terézia Kozmálová

Z VAŠEJ TVORBY
BUDÚCI SPISOVATELIA A MALIARI

NAŠE VIANOCE

Vianoce sú náš milovaný sviatok,
zvyčajne bývajú v piatok.
Celá rodina pri stole spolu sedí,
ale ten čas rýchlo letí.

Keby sa ukázal biely snežik,
bol by to taký vianočný liečik.
Dobrá večera nesmie chýbať,
kapor vo vani musí bývať.

Keď sa darčeky ukážu,
každé dieťa rozveseliť dokážu.
Mnohé deti chcú všetky hračky,
niektoré zas živé mačky.

Ježiško nám darčeky nosí,
cez komíny kvôli nám lozí.
Keď ide pokladať darček,
jasné, že je plný hračiek.

Matej Hájik
8.B, ZŠ s MŠ Spartakovská, Trnava

VIANOCE AKO VŽDY

Vianoce sú sviatok krásny,
pre ľudí nie moc lacný.
Dobré jedlo nesmie chýbať,
na stole už kapor nesmie dýchať.

Všetci na to čakajú celý rok,
niektorých až z toho pichá bok.
Aj keď sa na to dlho čaká,
nik sa vtedy nesmie flákať.

Celá rodina pri stole sedí spolu,
nikto nepozerá na psa dolu.
Ani pes sa nevie dočkať,
aj na darčeky všetci musia počkať.

Nikto sa na seba nehnevá,
každý iba nohami prepletá.
Keď už má každý plné brucho,
mnohí chcú už len zaspať tuho.

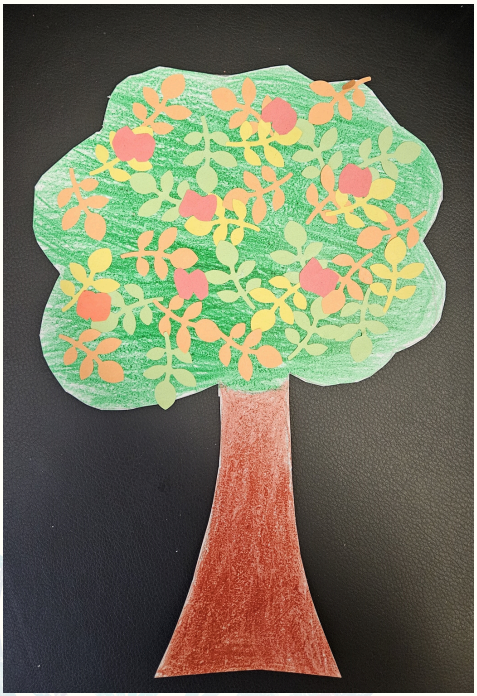
Jakub Daniš, 2.A, ZŠ M. Gorkého

Šimon Hrčka, 2.B, ZŠ M. Gorkého

Sabínka Svetlíková, 4.B, ZŠ M. Gorkého

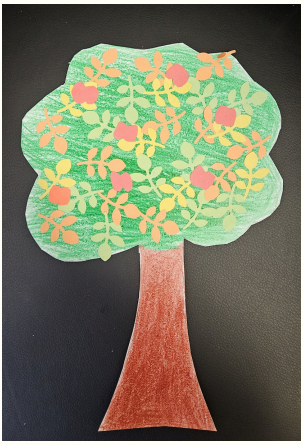
Dorka Sitárová, 2.B, ZŠ M. Gorkého

Vanesska Sedláková, 3.B, ZŠ M. Gorkého

Nelly Oračková, 4.B, ZŠ M. Gorkého

Rian Nejlkovič, 2.B, ZŠ M. Gorkého

Ninka Mušková, 4.B, ZŠ M. Gorkého

Marek Nemček, 3.B, ZŠ M. Gorkého

Natálka Miníková, 2.B, ZŠ M. Gorkého

Slávka Bukovanová, 4.B, ZŠ M. Gorkého

Eliška Šoganová, 3.B, ZŠ M. Gorkého

Aneta Zamborská, 2.A, ZŠ M. Gorkého

NA CESTE OKOLO SVETA

JUŽNÁ AMERIKA

Keď sa povie Južná Amerika, tak si hneď predstavíme pohorie Andy, sombrero, futbal, ponču, prales, rieku Amazonku a karneval v Riu.
Južnú Ameriku tvorí 13 štátov a predsa obyvatelia hovoria iba dvomi jazykmi. Španielsky a portugalsky. Južná Amerika je spojená so Severnou Panamským prieplavom.
Najväčším štátom Južnej Ameriky je **Brazília**, ktorá je zároveň i piatym najväčším na svete. Preteká cez ňu najdlhšia rieka sveta **Amazonka**. Pramení v Peruánskych Andách vo výške 5 597 metrov nad morom, tečie hlbokými horskými údoliami a tvorí početné vodopády. Žije v nej množstvo druhov rýb a ovplyvňuje hospodárstvo v jej povodí.

Pohorie Andy - je pokračujúcim pohorím severných Kordiller. Tiahnu sa územím od pobrežia Karibiku, od exotickej Kolumbie až po najjužnejší bod kontinentu Južnej Ameriky po nespútanú patagónsku oblasť štátov Čile a Argentíny. Prechádza tak finálne 7 krajinami, v dĺžke takmer 8 900 km. Je najdlhším pohorím na svete a druhým najvyšším po Himalájach.

Sombrero - názov pochádza zo španielskeho slova sombra - tieň. Je to vysoký slamený alebo plstený klobúk s mäkkou a širokou strechou. Je to národná pokrývka hlavy Mexičanov a Chilanov.

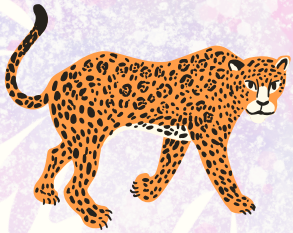

Poncho - tradičný odev stredoamerických a juhoamerických indiánov. Je ručne tkaný z lamej vlny alebo bavlny.

Prales - čiže dažďový prales. Pľúca našej planéty. Listnaté lesy, ktoré sa vyznačujú súvislým porastom a závislým od vlhkosti. V dažďových pralesoch nie je obdobie sucha, hoci v mnohých lesoch bývajú sezónne dažde. Dažďové pralesy sú domovom **polovice všetkých živočíšnych aj rastlinných druhov na svete**. Klčovaním pralesa svet prichádza o zdroj kyslíka a veľa živočíchov o svoje domovy. Dokonca aj niektoré domorodé kmene, ktoré civilizáciu ešte nepoznajú. Dažďové pralesy sú divokými džungľami, ktoré sú nielen potrebné pre náš život a život mnohých druhov zvierat, ale sú aj fascinujúcimi miestami nespútanej prírody. Najväčší dažďový prales na svete - Amazonský prales - tvorí polovicu Brazílie.

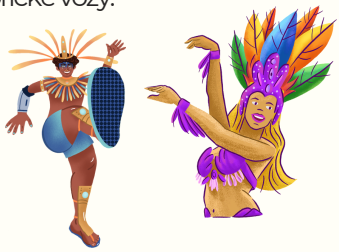
Futbal - hra, ktorou žije celá Južná Amerika. Je to najpopulárnejší šport na tomto kontinente. Odtiaľto pochádzal aj jeden z najlepších futbalistov v dejinách: Diego Armando Maradona.

Karneval v Riu - je najznámejší karneval na svete, ktorý sa koná v Rio de Janeiro každý rok niekolko dní pred Popolcovou stredou. Je to súťaž škôl samby so sprievodom. Počas karnevalu sa ulicami pohybujú extravagantné skupiny tanečníkov a návštevníkov lákajú nádherné kostýmy a alegorické vozy.

Pripravila Henrieta Kutáleková

VIEŠ, ŽE...

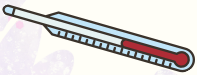

Môže ľad páliť?

Pocit pri popálení a držaní zamrznutého predmetu je veľmi podobný, preto ho náš mozog vníma rovnako. Ale v skutočnosti je medzi nimi rozdiel. Ak by sme sa nechránili, voda v našom tele by mohla zamrznúť a zmeniť sa na kryštály, ktoré by nám mohli ublížiť.

Ako funguje kvapalinový teplomer?

Poznáme dva druhy teplomerov - kvapalinový a digitálny. V kvapalinovom teplomere sa kvapalina zohrievaním rozpína a stúpa smerom nahor v úzkej rúrke označenej teplotnou stupnicou. Ochladzovaním sa zasa sťahuje a klesá nadol.

Prečo mávame horúčku?

Telo týmto spôsobom varuje, že sa do nás dostali mikróby a útočia na naše orgány. Normálna ľudská teplota je medzi 35 a 37°C, keď stúpne nad 37, začneme sa cítiť zle.

Na čo slúžia antibiotiká?

Niekedy sa naše telo nedokáže ubrániť útokom niektorých baktérií samo. Vtedy je potrebné užívať antibiotiká, lieky, ktoré baktérie zabíjajú. Predpísať ich však môžu len lekári a nemôžu sa brať často.

Je dobré spať pri zasvietenej lampe?

Ak ste ospalí, môžete bez problémov spať so zapnutým svetlom, ale je lepšie ho vypnúť, pretože len v tme dokáže telo uvoľniť látku, ktorá nám pomáha navodiť pokojný a hlboký spánok.

Zdroj: Superzvedavci XXL - Zbláznení do vedy, Perfekt, 2020

Pripravila Terézia Kozmálová

TRADIČNÉ DOBROTY NA VIANOČNÝ STÔL

VANILKOVÉ ROŽTEKY

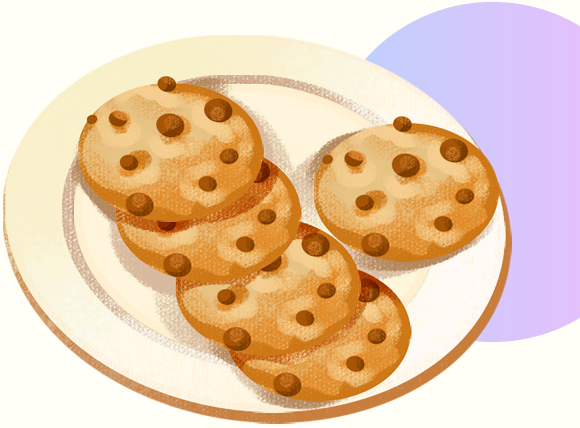
Potrebujeme

Na cesto:
300 g hladkej múky
balíček vanilkového cukru
140 g práškového cukru
300 g mletých mandlí alebo orechov
štipku soli
4 žĺtka
300 g masla

Na obalenie:
200 g práškového cukru
2 balíčky vanilkového cukru

Ako na to
Na dosku si preosejeme múku a uprostred urobíme jamku. Do nej dáme všetky prísady a vymiesime hladké cesto. Vytvoríme si z cesta 4 valčeky, zabalíme do fólie a dáme asi na 30 minút do chladničky. Rúru zohrejeme na 200°C. Z valčekov krájame kolieska asi 2 cm hrubé a rukou vytvarujeme šúlky, ktoré stočíme do tvaru rožtekov. Tie rozložíme na plech vyložený papierom na pečenie a pečieme asi 10 až 15 minút. POZOR! Nesmú zhnednúť! Zmiešame vanilkový a práškový cukor a ešte teplé rožteky obalujeme v cukre a necháme vychladnúť.

MASLOVÉ SUŠIENKY

Potrebujeme

Na cesto:
250 g masla
200 g práškového cukru
1 čajovú lyžičku mletej škorice
štipka soli
300 g hladkej múky
50 g škrobovej múčky

Na potretie a obalenie:
1 bielok
75 g hnedého cukru

Ako na to:
V menšom hrnčeku rozpustíme maslo tak, aby sa sfarbilo do zlata. Potom ho necháme vychladnúť na izbovú teplotu. Následne spolu s cukrom, škoricou a štipkou soli vyšľaháme krém pomocou ručného šľahača. Do krému preosejeme múku a škrob a vymiesime cesto, zabalíme do fólie a necháme na hodinu vychladnúť v chlade. Z cesta vytvarujeme 3 valčeky a ešte ich dáme do chladu na 2 hodiny. Rúru si predhrejeme na 175°C. Valčeky celé potrieme bielkom a obalíme v hnedom cukre. Nakrájame kolieska hrubé asi 1 cm rozložíme na plech vyložený papierom na pečenie a pečieme asi 15 minút.

Upozornenie! S kuchynskými spotrebičmi pracuj pod dozorom dospelého!

Pripravila Henrieta Kutáleková

ZABAV SA S NAMI

Vianočný kvíz pre deti

1. Ako sa volá druhá adventná nedeľa?

a) zlatá
b) strieborná
c) železná

2. Kto bol Svätý Mikuláš?

a) biskup
b) postava z reklamy
c) dedko z rozprávky

3. Vieš, kto boli Lucky, ktoré kedysi na sviatok svätej Lucie (13. decembra) celé zahalené do bielej plachty navštevovali domácnosti?

a) boli to dievčatá, ktoré povymetali metlou kúty a odohnali tak z domu zlé sily
b) dievčenský spevácky zbor
c) lesné víly

4. Kam umiestňovali naši predkovia vianočný stromček, ak mali v dome málo miesta?

a) do pivnice
b) nad stôl
c) na dvor

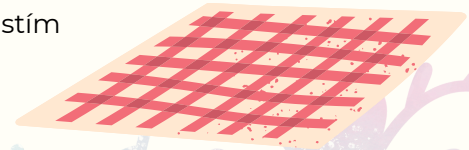
5. Ako sa volá hlavný hrdina vianočnej rozprávky Perinbaba??

a) Samko
b) Janko
c) Jakubko

6. Čo symbolizuje červená farba ako ozdoba na vianočnom obruse?

a) má chrániť pred zlom a nešťastím
b) má nás hriať v chladnej zime
c) má nás rozveseliť

7. Prečo sa necháva pri Štedrej večeri jedno prestreté voľné miesto?

a) ako vďaka za dobrý rok
b) pre šťastie
c) pre náhodného hosťa alebo človeka v núdzi

8. Čo si so sebou zobral Ivan v Mrázikovi, keď sa vydal na vandrovku?

a) koláče
b) hrebeň a zrkadlo
c) mešec peňazí

9. Ktorá zelenina a sladidlo nesmú chýbať na vianočnom stole?

a) cukor a paprika
b) kockový cukor a tekvica
c) med a cesnak

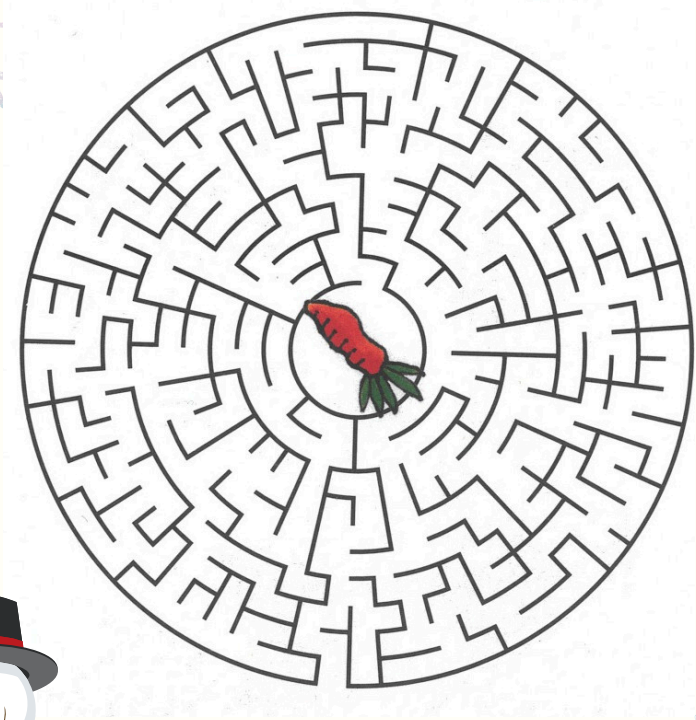
10. Viete, ktoré ovocie sa krája za štedrovečerným stolom? Vnútri má byť hviezdička, aby všetci členovia zostali zdraví.

a) granátové jablko
b) jablko
c) pomaranč

Pripravila Lucia Karabová

Snehuliačikovi sa vysypala na zem mrkva. Pomôžeš mu nájsť cestičku k tej poslednej?

Malí tučniaci nevedia nájsť cestu do zamrznutého jazierka. Pomôžeš im?

A

B

C

OBSAH

Príhovor	1
Zvyky v predvianočnom období	2-4
Orffove nástroje	5-6
Tipy na čítanie	7-9
Z vašej tvorby: Budúci spisovatelia a maliari	10-14
Na ceste okolo sveta	15-16
Vieš, že....	17
Tradičné dobroty na vianočný stôl	18-19
Zabav sa s nami	20-23
Obsah	28

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave
Rázusova 1
918 20 Trnava
Zákaznícka linka: 033/55 13 896
E-mail: kniznica@kniznicatrnava.sk
www.kniznicatrnava.sk

Čaruška. *Časopis mladých čitateľov. Č. 2/2025*
Zodp. redaktor: *Pavol Tomašovič*
Redakčná rada: *Emília Dolníková, Ľubica Malá, Veronika Chorvatovičová, Lucia Karabová, Terézia Kozmálová*
Vydala: *Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave*
IČO: *00182826*
Vychádza: *2x ročne*
Dátum vydania: *december 2025*
Ročník: *30*
Grafická úprava: *Lucia Karabová*
Grafický návrh obálky: *Oksana Lukomska*
Fotografie: *archív KJF*
Náklad: *50 ks, nepredajné*
Tlač: *Váry, s.r.o., Križovany nad Dudváhom*
Registrácia: *MK SR pod č. EV 3656/09* *ISSN 1339-5041*

Redakcia časopisu si vyhradzuje právo krátenia, resp. úpravy príspevkov.